

สิ่งที่ เป็น เครื่อง ทดสอบ

สิ่งที่เป็นเครื่องทดสอบ**ตัวของคุณ**

พุทธทาสภิกขุ

การบรรยาย อบรมพระที่หน้าโรงหนังเรื่องไอวาทปาฏิโมกข์ ๒๕๑๒

วันที่แสดง ๖ กรกฎาคม ๒๕๑๒

รหัส ๒๗๑๕๑๒๐๗๐๖๑๘๐

ผู้ถอดเสียง เฉลิมพล หอมปลื้ม

ผู้ตรวจทาน ปริภา เศรษฐอร่าม

ISBN 978-616-7574-83-7

พิมพ์ครั้งแรก กันยายน ๒๕๖๒

จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

พิมพ์ที่ บริษัท พิมพ์ดี จำกัด

ประสงค์รับหนังสือเพื่อใช้ในงานพิธีหรือเผยแพร่ในวาระต่างๆ ติดต่อที่

มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

สวนวชิรเบญจทัศ (สวนรถไฟ) ถนนนิคมรถไฟสาย ๒

แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๙๓๖ ๒๘๐๐ ต่อ ๕๑๐๑

โทรสาร : ๐ ๒๙๓๖ ๒๖๘๕

อีเมล : bookclub@bia.or.th

Facebook : [bookclub.bia](https://www.facebook.com/bookclub.bia)

www.bia.or.th

ธรรมทาน กับ มรดกในหนังสือ

ที่ใครจะรู้ว่า ตอนที่มองใคร ลองแยกเล่มหนังสือ ออกดู จะเห็นว่า หนังสือนั้นเล่มหนึ่ง คือ กระดาษที่เขียนพิมพ์ กับความรู้นั้นหรือคุณธรรมที่ดี ที่ซ่อนอยู่ในหนังสือเล่มนั้น. มรดกในหนังสือ ย่อมมอบถึง มรดกของความรู้อันดีของธรรมด้วย. มรดกที่มอบทั้ง มรดกของกระดาษ และ ~~เรื่อง~~ ^{งาน} ~~เรื่อง~~ ในมรดกในหนังสือหนึ่ง อยู่คู่กันทั้งนี้.

ส่วนมรดกธรรมทาน ย่อมไม่เป็นเช่นนั้น ความรู้ นั้นให้เปล่า ที่เลี้ยว, ส่วน ^{และคือทรัพย์สิน} กระดาษหรือกระดาษพิมพ์ ที่ใส่ ความรู้นั้น มัก ต้อง ขอคืน เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่ ใ้ใส่ ให้ใส่แกวไปถวายพระที่วัด. ขอคืน เพราะคน ต้อง ใ้ไปถวาย อีกหลายครั้ง! จนกว่าจะถึงถึงที่วัด.

งานธรรมทาน มักถูกมองเป็นมรดกในหนังสือไป. ขอ จบพิจารณาแล้ว ด้วยดี ทั้งสองอย่าง, จะได้เห็นใจ กันดี! และร่วมมือกันดี.

สารบัญ

ความสบาย	๗
การให้	๙
ดอกไม้	๑๕
ความเป็นไปของจิต	๑๙
ความเป็นอยู่	๒๙
การทำงาน	๓๓

ธรรมปาฏิโมกข์ตามเคย วันนี้อยากจะพูดถึงเรื่องสิ่ง
ที่เป็นเครื่องทดสอบเกี่ยวกับตัวของคุณ สิ่งที่จะเป็นเครื่อง
ทดสอบเกี่ยวกับตัวของคุณว่ามันมีมากน้อยอย่างไร มันมีอยู่
หลายๆ อย่าง ลองพุดดูสักอย่างหนึ่ง คือความรู้สึกสบาย
ของจิตใจ

ถ้าเรารู้สึกสบายเมื่อจะเอา เมื่อจะได้

เราก็เป็นคนตะกละ

ถ้าเรารู้สึกสบายเมื่อจะให้ยิ่งกว่าเมื่อจะเอา

จึงจะถือว่าเป็นคนอีกแบบหนึ่ง

ความสบาย

เมื่อให้ - เมื่อเอา

สำหรับคำว่า ‘สบาย’ นี้มันก็มีหลายความหมายเหมือนกัน ขออย่าให้ลืมเสียว่าคำพูดแต่ละคำมันก็มีความหมายหลายชนิดหรือหลายอย่าง มันต้องพูดกันให้แน่ลงไปว่าเราจะหมายถึงอย่างไร โดยเฉพาะคำว่าความสบาย ความรู้สึกสบายในกรณีนี้ที่พูดนี้มันต่างกันมาก กับความรู้สึกสบายเหมือนที่คนทั่วไปเขารู้สึก แต่ว่าก็เป็นสิ่งที่อาจจะเข้าใจได้

อยากจะให้หัวข้อสำหรับได้คิดนึกเป็นหลักไว้เสียเลย ว่า ‘จิตที่รู้สึกเมื่อจะให้ สบายกว่าจิตที่รู้สึกเมื่อจะเอา’ เมื่อจะให้ รู้สึกสบายกว่าเมื่อจะเอา นี่ลองคิดดู พิจารณาดู นึกดู ย้อนหลังความรู้สึกของตัวเองว่าความรู้สึกที่เกิดในใจ เมื่อเราจะให้หรือจะเสียสละ มันสบายกว่าเมื่อจะเอา จะได้ จริงหรือเปล่า

ไอ้สัญชาติคนตะกละนั้นมันเป็นไปได้ เมื่อจะให้

มันไม่รู้รู้สึกสบายหรือ ไอ้คนที่มันยังดิบ ยังหนา ยังเป็นปุถุชน
อะไรมากเกินไป เมื่อจะให้มันไม่รู้รู้สึกสบาย เมื่อจะเอานั้นมัน
จึงจะรู้สึกสบาย เมื่อจะเอาจะได้มันจึงจะรู้สึกสบาย

ทีนี้เราเป็นคนชนิดไหนก็ทดสอบดูได้ด้วยหลักเกณฑ์
อย่างนี้ ถ้าเรายังรู้สึกสบาย สบายเมื่อจะเอา เป็นสุขสบาย
เมื่อจะเอา เมื่อจะได้ เราก็คือเป็นคนตะกละ เป็นคนมีตัวกูของ
กูจัด

ถ้าเรามีความรู้สึกสบายเมื่อจะให้ ยิ่งกว่าเมื่อจะ
เอา หรือเมื่อจะเอาไม่รู้รู้สึกสบายเลย อย่างนี้จึงจะรู้ จึงจะ
ถือว่าเป็นอีกแบบหนึ่ง เป็นคนอีกชนิดหนึ่ง ไม่เหมือนกัน
กับคนที่แรก

การให้

อย่างบริสุทธิ์ - อย่างลงทุน

เมื่อจะให้ นั่นก็ต้องรู้ว่ามันมีความหมายที่บริสุทธิ์ คือ ‘ให้’ ‘ให้จริงๆ เลย’ ‘ให้ไปเลย’ ‘ให้โดยไม่มีวีแววที่จะกลับมาตอบแทนอะไร’ นั่นจึงจะเรียกว่า ‘ให้’ ไม่ใช่ให้ อย่างลงทุนเพื่อหวังผลเอานั่นเอานี้กลับมามากกว่าเก่า นั่นมันไม่ใช่ให้ นั่นมันลงทุน

ไอ้คนตะกละนั่นมันก็สบายสิ เมื่อลงทุนเพื่อจะได้มากกว่าเดิม ให้อะไรเขาไปนิดเขาจะให้เรามากกว่าเดิม เป็นนักบวช เป็นพระ เป็นบรรพชิต ก็ยังทำการให้ชนิดที่ว่า จะเอามากกว่าเดิม เป็น *อเนสนกรรม* เป็นการผิตวินัย เป็นอะไร ให้อย่างนี้มันเรียกว่ามันไม่ใช่ให้ มันเป็นเรื่องลงทุน ลงทุนค่าเอากำไร แต่เขาก็รู้สึกว่าได้ และคนที่ตะกละแบบนั้นมันก็รู้สึกสบายสิเพราะมันลงทุนไปแล้วจะได้กำไร เมื่อให้แล้วรู้สึกสบายอย่างนี้ไม่เอา มันคนละเรื่องกัน ต้องเอาให้ที่บริสุทธิ์ ให้ที่ไม่มีหวังตอบแทน คือให้จริงๆ เหมือนที่สอน

กันอยู่ทุกวันนี้ว่า เป็นอยู่เหมือนกับตายแล้ว ทำงานด้วยจิตว่าง เป็นอยู่เหมือนกับตายแล้ว คือให้หรือทำไปโดยไม่หวังอะไร กลับมา ถ้ามีจิตใจที่ให้ไปอย่างบริสุทธิ์ แล้วรู้สึกสบาย อย่างนี้ก็รู้ได้เลยว่ามันเป็นคนละแบบแล้ว มันเปลี่ยนมากแล้ว มันเปลี่ยนจากเดิม เป็นคนละแบบ คือตรงกันข้าม

การให้ของพระเวสสันดร

มีบทประพันธ์เกี่ยวกับเวสสันดรชาดก ที่เขามาแต่งมาเทศน์กันอยู่ พระเวสสันดรเมื่อรู้สึกว่าจะมีคนมาขอ รู้ว่าจะมีลูกมาขอ ลูก รู้สึกจะมีคนมาขอ ลูก ตามที่รู้สึกในความฝันของพระนางมัทรีหรืออะไรก็ตาม เขาเขียนไว้ว่าพระเวสสันดรรู้แต่ล่วงหน้าก็เลยรู้สึกสบาย ตอนนั้นเขาพรรณนาดีมาก ‘สบาย แล้วอยากให้มาถึงเร็วๆ’ เหมือนคนอยากกินเหล้า คนขี้เมาอยากกินเหล้า มันกลับตรงกันข้ามนะ ถ้าเปรียบเทียบนะ

นี่เราก็ต้องดูว่าพระเวสสันดรมีจิตใจให้ชนิดไหน ‘ให้ชนิดค้ากำไร’ หรือว่า ‘ให้จริงๆ’ ถ้าคิดอย่างคนนักการค้าก็คงจะคิดไปในแง่ที่ว่าพระเวสสันดรก็ค้ากำไรเหมือนกัน ให้

ลูกให้เมียไปเพื่อที่จะเอาพระโพธิญาณ อย่างนี้ก็เป็นเรื่องที่
ค้ำก่าไร นั่นไอ้คนที่ม่ีสายตาอย่างนั้นมันมองอย่างนั้น แต่ตาม
ความเป็นจริง รู้สึกว่าพระเวสสันดรเขาอยากจะให้เท่านั้น
อยากจะให้ออกไป อยากจะตัดสิ่งที่ผูกพันออกไป รู้สึกสบาย
รู้สึกเป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุด อยากให้มาถึงเร็วๆ นี้เรียกว่า การ
ให้นั่นมันมีหลายแบบ

คำว่า ‘สบาย’ มันก็มีหลายแบบอย่างทีกล่าวแล้ว
สบายของกิเลส มันก็สบายเมื่อได้เหยื่อของกิเลส ได้เหยื่อ
แก่กิเลสมันก็สบายอย่างกิเลส ทีนี้ถ้าสบายอย่างไม่มีกิเลส
อย่างสติปัญญา มันก็หมายความว่าเมื่อไม่มีเหยื่อให้กิเลส
ไม่ต้องมีเหยื่อมาให้กิเลส

‘การให้’ ก็หลายความหมาย ‘ความสบาย’ ก็หลาย
ความหมาย

‘จะได้จะเอาอะไร’ มันก็หลายความหมาย จะได้
อะไร ได้กำไรหรือว่าได้การเสียสละ มีอย่างนั้น ‘ได้เสียสละ’
มันก็เป็นการได้ชนิดหนึ่งของพระอริย-เจ้า ใจ ‘ได้กำไร’ ก็
เป็นการได้ชนิดหนึ่งของปุถุชน

ทีนี้มันเป็นเครื่องทดสอบตรงไหน ถ้าว่าจะเป็นเครื่อง

ทดสอบในทางที่ถูกต้องหรือที่ดี มันก็**เมื่อให้จริงๆ เมื่อให้จริงๆ เมื่อสละจริงๆ** เพียงแต่คิดก็สบายแล้ว เพียงแต่คิดว่าจะให้หรือว่ามีหวังว่าจะได้ให้แน่ๆ นี้ก็สบายแล้ว และเมื่อให้อยู่ก็ยังสบาย ที่เราพูดนี้หมายถึงเมื่อตั้งแต่คิด จิตที่รู้สึก เมื่อจะให้ สบายกว่าจิตที่รู้สึกเมื่อจะเอา เพียงแต่คิดว่าจะให้ หรือจะได้ให้ไปจริงๆ ก็สบายเสียแล้ว ถ้ามันยังไม่สบาย มันจะสบายต่อเมื่อเอา ก็รู้ตัวเองเถอะว่าเป็นอย่างไร

เมื่อได้ชี้แจง เมื่อได้เอาเปรียบคนอื่น เมื่อได้อะไร ในทางอย่างนี้ มันสบายนั้นนะก็ได้ สำหรับคนบางคน คนบางคน แต่คนบางคนบางพวกมันไม่สบายเลย มันสบายต่อเมื่อได้ทำอะไรมากกว่าคนอื่น ซึ่งอีกพวกหนึ่งก็จะหาว่า มันโง่กว่าคนอื่น เสียเปรียบกว่าคนอื่น มันเหน้อยกว่าคนอื่น อย่างนี้มันก็มี มันคนละอย่าง อย่างนี้

ดังนั้นอย่าให้กิเลสมันเล่นตลกได้ คุณลองจำไว้เป็นอย่างไร ว่าอย่าให้กิเลสมันเล่นตลกได้ อย่าให้ถูกลวง ถูกอะไรโดยกิเลสนั้น ให้มันจริง ให้มันตรง ให้มันถูก หรืออย่างที่เราเรียกว่า ‘คืออยู่ที่ละ พระอยู่ที่จริง’ เราพูดกันบ่อยๆ ‘คืออยู่ที่ละ พระอยู่ที่จริง’ ให้มันจริงอย่างนั้นแหละ ก็จะรู้ว่ามันสบาย

ใหม่ เมื่อความรู้สึกที่จะให้ หรือว่าโอกาสที่จะให้มันเกิดขึ้น
มันสบายใหม่ ถ้าไม่สบายก็ไปแก้ไขเสียใหม่

ที่นับทเรียนของเราก็พูดกันมาซ้ำๆ ซากๆ กันอยู่
เพื่อทดสอบเรื่องตัวกูของกู หรือว่าทำงานนี้ก็เพียงเพื่อจะ
‘เอาเหงื่อล้างตัวกูของกู’ อย่าหวังอะไรมากกว่านั้น **ทำงาน**
เหงื่อออกมากก็เพื่อว่าล้างตัวกูของกูให้มันหลุดออกไป นี่
มันก็ทดสอบได้เหมือนกัน อย่างเดียวกันอีกว่า เมื่อได้ทำงาน
อย่างนั้น หรือเมื่อจะได้ทำงานอย่างนั้น หรือว่ามีโอกาสอย่าง
นั้น มันสบาย มันสนุก มันกระปรี้กระเปร่าขึ้นมาทันที นี่ก็อยู่
ในพวกที่ว่า ‘จะให้’ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจ เมื่อจะต้องให้
หรือเมื่อจะต้องเสียสละ หรือว่าจะต้องบริจาคอะไร มันรู้สึก
เป็นสุข รู้สึกสบาย

เอาไว้ดมเอง เดี่ยวมันก็ซ่า
รุ่งขึ้นมันก็โรย เขียวร่วงโรยไป

ที่เราให้ไป มันไปอยู่ในหัวใจของเพื่อน
หัวใจของเรามันเหมือนกับไม่รู้โรย

ดอกไม้

ตนเอง - ให้เพื่อนดม

มันเปรียบเทียบกับกันได้กับเรื่องของเด็กๆ อีกเรื่องหนึ่ง
ซึ่งผมเคยพูดให้ฟังบ้างแล้ว ไอ้เด็กเล็กๆ นี้ เด็กอมมือก็ได้

เด็กคนหนึ่งมันมีดอกกุหลาบหรือดอกจำปี้อะไร
สักดอกหนึ่ง ได้มาเป็นของตัวเอง ทีนี้มันได้ดมๆ ดมแล้วดม
อีกๆ มันก็ได้สบายยินดี ก็ยังแถมภาคภูมิใจโอ้อวดว่าเด็ก
คนอื่นไม่มี บางทีจะดมอวดเด็กคนอื่นเสียด้วยซ้ำ เด็กคนนี้
มันก็สบายใจๆ

ถ้ามีเด็กอีกคนหนึ่งมันไม่คิดอย่างนั้น มันไม่ดมเอง
มันให้คนอื่น ให้เพื่อนเสียแล้วมันสบายใจ แล้วมันนั่งดูเพื่อน
ดม สบายใจ แล้วมันสบายใจกว่า นี่มันจะเป็นสบายใจที่
เหมือนกันหรือไม่

ลองคิดดู เด็กคนหนึ่งมันให้เพื่อนไปเลย ให้เพื่อนไป
นั่งดมดู แล้วเห็นเพื่อนดม แล้วเพื่อนเป็นสุข เพื่อนสบาย มัน
ก็เลยสบายใจด้วย หรือเพียงแต่ให้ไปที่แรกก็สบายใจ ความ

สบายใจนี้คนละชนิด ไข่เด็กขี้เหนียว เด็กเห็นแก่ตัว ดมแล้ว ดมอีก มันก็สบายใจเหมือนกันตามแบบของการเห็นแก่ตัว อีกคนหนึ่งมันทำตรงกันข้าม คุณจะถือว่าเด็กคนไหนมันมี จิตใจสูง หรือต่ำกว่ากันอย่างไร ผมเคยพูดแม้แต่เด็ก ๆ ว่า ลองคิดดูเถอะอย่างนี้อันไหนจะดีกว่าหรืออยู่นานกว่า

เราเอาไว้ดมเอง เตียวมันก็ซ่า รุ่งขึ้นมันก็โรย เห็นว ร่วงโรยไป ที่เราให้ไป มันไปอยู่ในหัวใจของเพื่อน ในหัวใจ ของเรา มันเหมือนกับไม่รู้โรย ไม่รู้เหี่ยวไม่รู้ซ่า อยู่ไปได้อีก นาน เดือนหนึ่งล่วงไปแล้ว มานึกถึงมันก็ยังรู้สึกภาคภูมิใจ อยู่ เพื่อนก็ยังชอบใจอยู่ ไข่เราก็ยังรู้สึกภาคภูมิใจอยู่ มัน กลายเป็นไ้ดอกไม้ชนิดที่ไม่รู้จักเหี่ยว ไม่รู้จักโรย ไม่รู้จัก อะไรไปเลย ถ้าดมเองเดี๋ยวก็ซ่า รุ่งขึ้นก็เหี่ยวโรยทิ้งขว้างไป ไ้ความสนุกสนานเอร็ดอร่อยเพราะว่าได้ดม พักเดี๋ยวก็หมด ไป ส่วนความรู้สึกชนิดที่ดีใจ ภาคภูมิใจที่ได้ให้มันอยู่นอกนาน หลายเดือน จนถึงหลายปี หรือบางทีจะจำได้จนกระทั่งเป็น ผู้ใหญ่แล้วยังจำได้ ว่าเคยให้ดอกจำปีแก่ไข่เด็กคนนั้น เพื่อน คนนั้น เมื่อยังเดินต๊อกๆ นี่มันถาวรเหมือนอย่างนี้

ถ้าเราต้องการจะดูน้ำหนักของความสบายใจ ดูชนิด

ลักษณะของความสบายใจว่ามันมีอย่างไร ต่างกันอย่างไร
มากน้อยกว่ากันอย่างไร หนักเบากว่ากันอย่างไร นี่ ต้อง
เข้าใจเรื่องอย่างนี้ก่อน แล้วคำว่าสบาย หมายความว่าได้ที่
อย่าง อย่างไม่ ก็เข้าใจได้ถึงหัวข้อที่ว่า ‘จิตที่รู้สึกเมื่อจะ
ให้มันสบายกว่าจิตที่รู้สึกเมื่อจะเอา’

ความอยากนั้นมันเป็นความร้อน
ความยึดมั่นนั้นมันก็เป็นความหนัก
อวิชชามันก็เป็นความมืดมนต์

ความเป็นไปของจิต

เมื่อคิดจะเอา - เมื่อคิดจะให้

จิตเมื่อคิดจะเอา

เรามองดูจิตที่รู้สึกเมื่อ ‘จะเอา’ ก่อน ความจริงมันไม่มีอะไรที่น่าจะเอา ฉะนั้นถ้ารู้สึกว่าจะเอาหรือน่าเอาก็หมายความว่า เป็นอุปาทานชนิดหนึ่ง เป็นความโง่ อวิชชาชนิดหนึ่ง เป็นตัณหาชนิดหนึ่ง ในขณะที่มันมีอวิชชา ตัณหาอุปาทาน มีการกระทำทางมโนกรรม

แล้ว ‘ความอยากนั้นมันเป็นความร้อน ความยึดมั่นนั้นมันก็เป็นความหนัก อวิชชามันก็เป็นความมืดมนต์’ ใจความรู้สึกสบายอย่างร้อน อย่างหนัก อย่างมืดมนต์ มันเป็นไปได้แต่สำหรับคนตะกละ คนโง่ แล้วคนที่สะอาด ที่จิตใจสะอาด ที่จิตใจกำลังว่างโปร่ง มันสนุก มันสบายไปไม่ได้ มันรู้สึกหวัง รู้สึกอยาก รู้สึกเหมือนกับชะเง้ออยู่อย่างนั้น หิวหรือชะเง้อว่าอยากจะได้ ว่าอยากจะทำ จะต้องรู้จักความหิวทางวิญญูณ ความร้อนทางวิญญูณ ความผูกพันทาง

วิญญาน ความหนักอึ้งทางวิญญานนี้กันเสียก่อน ถ้ามองดูให้
ดีก็จะรู้ว่า ‘โธ้ย, มันไม่ใช่ความสบาย’ อย่างน้อยที่สุดนะ
มันก็เป็นการกระตุ้น เป็นการกระตุ้นทำให้เกิดความตื่นตื้น
เกิดความกระตุ้น ก็ดูเถอะ

ถ้ามันได้อะไรที่ถูกใจจริงๆ นะ อย่าว่าแต่ใจ แม้แต่
มือมันก็สั่น ยื่นมือไปจับด้วยมือสั่น นี่หมายความว่าใจมัน
สั่นเสียเหลือเกินแล้ว เมื่อได้ นี่หมายความว่ามันถูกเข็ด ถูก
กระตุ้น เนื่องในการได้หรือการเอา รู้สึกว่าเป็นสุขก็ตามใจ
มันก็เป็นสุขมันสบายตามแบบของคนนั้น

ทีนี้ถ้าจะพูดตามแบบของวิถีของจิตวิทยาแท้ๆ มันก็
ไม่ใช่ความสงบ ไม่ใช่ความเยือกเย็น หรือความกระตุ้น หรือ
ความร้อน

ทีนี้ถ้าพูดถึงหลักธรรมะในพุทธศาสนา ตามแบบ
ของพระอรียเจ้าแล้วมันก็เป็นเรื่องใช้ไม่ได้ จิตที่ถูกเข็ด ถูก
กระตุ้น ถูกกระทำให้ฟุ้งขณะนั้นมันใช้ไม่ได้ แม้แต่สิ่งที่
เรียกว่า ปิติ ปิติปราโมทย์ ถ้าเป็นอย่างอาศัยโลก อาศัย
อาภิส อาศัยวัตถุนี้ มันก็เหมือนกัน มันเหมือนกับสิ่งกระทบ
กระทบทั้งจิต ครอบจิต ไม่มีความสงบสุข ไอ้เรื่องปิติ แต่คน

ทั่วไปก็รู้สึกชอบ ได้ปีติจนน้ำตาไหล ก็รู้สึกชอบ ได้ปีติจน
เนื้อตัวสั่นก็รู้สึกชอบ

ผมเข้าใจว่าเคยผ่านกันมาแล้วไม่มากก็น้อย ฮ่องเรื่อง
ปีติหรือความสุขชนิดนี้ เคยรู้จักมันมาแล้ว ผมก็รู้จัก และมัน
ควรจะรู้จักต่อไปว่ามันไม่ใช่ ไม่ใช่ความสบาย ไม่ใช่ความ
ผาสุก ไม่ใช่ความสงบเย็น ฮ่องการเอา การได้ การอะไรอย่างนี้
ไม่ใช่ความผาสุก ไม่ใช่ความสงบเย็น นี่การได้ลักษณะอย่างนี้

จิตเมื่อคิดจะให้

เมื่อไม่เอา เมื่อไม่ได้ หรือเมื่อเจตนาจะไม่เอา มัน
ไม่มีอาการอย่างนี้ ไม่มีอาการที่ถูกขีด หรือถูกกระตุ้น หรือ
ถูกกระตุ้นกระทอกอะไรอย่างนี้ นี่มันเป็นร่องรอยของความ
สงบ เป็นลักษณะของความสงบ ไม่เอา มันไม่สงบ แล้วให้มัน
ยิ่งกว่านั้นอีก มันเป็นเรื่องสงบยิ่งขึ้นไปกว่านั้นอีก

แต่คำว่า ‘ให้’ ในที่นี้ไม่ใช่ให้ลงทุนค้า ไม่ใช่ให้เพื่อ
ปลอบใจตัวเอง และไม่ใช่ให้เพื่อที่เราจะได้ภาคภูมิใจว่า
เราเป็นคนให้

คำว่า ‘ให้’ ในที่นี้ ตามความหมายก็หมายถึง

เสียสละหรือบริจาค ไม่ยึดมั่นถือมั่น เอาความไม่ยึดมั่นถือมั่นเป็นหลัก จึงเรียกว่า ‘ให้’ ไม่หวัง ไม่ต้องการ ไม่ยึดมั่นถือมั่น ไม่มีตัณหา ไม่มีอุปาทานในสิ่งเหล่านั้น นี่เรียกว่า ‘ให้’ เพราะจิตมันจะโน้มไปเพื่อสิ่งนี้เท่านั้น เพื่ออาการอย่างนี้เท่านั้น มันก็สบายเสียแล้ว พอมันมีอยู่อย่างนั้นจริงๆ ก็ยิ่งสบายจริง นี่อันนี้เรียกว่าจิต หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้น เมื่อจะให้หรือเมื่อให้ก็ตาม สบายกว่าจิตที่มีความรู้สึกเมื่อจะเอา ใ้อ เมื่อจะเอานั้นมันเป็นทางการส่งเสริมตัวกูของกู หรือเป็นการกระทำของตัวกูของกู

ใ้อจิตเมื่อจะ ‘ให้’ นั้นมันเพื่อจะลด ลดเสียซึ่งตัวกูของกู เอากันอย่างเลวๆ ว่ามันจะให้ จะให้ไปเสียให้สมน้ำหน้า **ที่มันยึดถือหวงแหน** อย่างนี้ก็ยังดี ยังดีกว่าที่จะไม่ทำอย่าง... ที่ว่า ‘ให้’ ประชดกิเลสชะอย่างนี้ก็ยังดี ยังมีผลในทางฝ่ายที่จะทำลายตัวกูของกู

ถ้าว่า ‘ให้’ โดยเรียบบร้อย ด้วยสติปัญญาไปตามความรู้สึกที่ว่ามันควรกระทำอย่างยิง ก็ใช้ได้ดี

ใ้อ ‘ให้’ เพื่อประชดประชันกิเลส ตัวกูของกูนี้มันยังร้อนอยู่บ้าง แต่มันยังร้อนไปในฝ่ายที่จะเผาผลาญกิเลส ไม่ใช่

ให้กิเลสเผาเรา ยิ่งดีกว่าจุดไฟขึ้นเผากิเลส ไ้คนจุดมันก็ร้อน
ทั้งนั้น แต่ยิ่งดีกว่าชนิดที่กิเลสมันเผา เผาคน เผาเรา การ
ประชดกิเลสที่ถูกต้องได้ผลก็เป็นการปฏิบัติธรรมชนิดหนึ่ง
ด้วยเหมือนกัน แต่อย่าประชดแบบหุงข้าวประชดหมา ปิ้ง
ปลาประชดแมว อย่างนั้นมันไม่ได้ มันโกหก มันหลอกลวง
มันเข้าข้างตัวต่อไปอีก คือมันทำกิเลส ทำความชั่ว ประชด
ไม่ใช่ทำสิ่งที่ตรงข้ามเพื่อประชด

นี่มันเป็นบทเรียนอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ในการเป็น
อยู่อย่างนี้ ที่นี่ หรืออย่างที่เรามีหลักมีเกณฑ์อย่างที่นี่ ถ้า
ไม่ศึกษาฝึกฝนในบทเรียนอย่างนี้แล้วมันไม่มีอย่างอื่น มัน
ล้มเหลวหมด มันเป็นบทเรียนชนิดที่พุ่งเข้าถึงตัว ปราดเข้า
ถึงตัว คือว่าเล่นกับกิเลสโดยตรงเลย รบราฆ่าฟันต่อสู้กันกับ
กิเลสโดยตรงเลย ไม่ใช่เพียงแต่เรียนหนังสือ ท่องจำ หรือว่า
พูดได้ คิดเก่ง เหตุผลเก่ง โวหารเก่ง นั้นมันไปไม่รอด อันนั้น
คือเล่นตลกต่อตัวเอง ประชดกิเลสให้กิเลสยิ่งได้เปรียบ นี่
เราไม่ต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านั้น ไม่ต้องอ่านหนังสือเลย ที่ผม
พูดนี้มันไม่เกี่ยวกับหนังสือ มันไม่ต้องอ่านหนังสือ ไม่ต้อง
ใช้หนังสืออะไรอีก แต่ใช้วิธีการโดยตรง จี้ลงไปโดยตรงที่

ความรู้สึกที่เป็นตัวกูเป็นของกู ว่ามันมีอยู่อย่างไร ในวัน
หนึ่งๆ ตรงนี้

ถ้าจะได้ ได้ให้เป็น ไม่เป็นทุกข

ก็ขอให้นึกดูให้ดีว่า ในวันหนึ่งๆ เรามันมีเรื่องสอง
อย่างนี้ คือ เรื่องได้กับเรื่องเสีย เรื่องดีใจเสียใจ เรื่องยินดี
ยินร้าย มีเท่านี้ วันหนึ่งๆ ปัญหา มันมีเท่านี้ ถ้าได้ก็ระวังให้
ดี มันจะเป็นการได้ชนิดที่จะทำให้ขาดทุน นึกถึงคำกลอนอีก
บาทหนึ่งว่า ‘ถ้าจะได้ ได้ให้เป็น ไม่เป็นทุกข’

คำว่า ‘ได้ให้เป็น ไม่เป็นทุกข’ มันต้องได้ชนิดที่ตรง
กันข้ามกับที่คนเขาได้กัน คนที่เขาได้ๆ กันตามประสา มัน
เป็นได้ด้วยกิเลส เพื่อกิเลส ของกิเลส ของคนตะกละ นี้เรียก
ได้ว่าได้ไม่เป็น คือเป็นทุกข ถ้าได้ให้เป็นนะมันได้อย่างที่เรียก
ว่า ‘ไม่ได้’ ที่คนธรรมดาเขาเรียกว่าไม่ได้คือไม่เอา ‘ได้อย่าง
ที่ไม่เอา’ เหมือนที่ไปซื้อของที่ตลาดไม่เอาอะไรมาอย่างนั้น
แหละ ได้ให้เป็นไม่เป็นทุกข ได้เมียได้ลูกได้ผ้าได้เงินได้ของ
ได้อะไรก็ตาม ถ้าได้เป็นตามวิธีนี้ละก็ไม่มีความทุกข แต่นั่น
แหละ มันอาจจะมีปัญหาอย่างอื่น ไม่ฝ่ายเรา มันก็มีฝ่ายอื่น

มันก็เป็นเรื่องรบกวนเหมือนกัน แต่พูดโดยเนื้อแท้ในฝ่าย
บุคคลผู้มีสติปัญญามีความรู้เท่าทันในสิ่งเหล่านี้

ยามจะได้	ได้ให้เป็น	ไม่เป็นทุกข์
ยามจะเป็น	เป็นให้ถูก	ตามวิถี
ยามจะตาย	ตายให้เป็น	เห็นสุดดี
ถ้าอย่างนี้	ไม่มีทุกข์	ทุกวันเอ๋ย ๆ

จากบทกลอน "ยามไหนก็ได้" หนังสือ พุทธทาส

มันเรื่องเดียวกันกับอันนี้ ทีนี้พอเรามองดูโดยทั่วไป
คนทั่วไปเขาไม่เป็นอย่างนี้ มันก็ต้องเป็นทุกข์ ดังนั้นเอา
ข้างไม่ได้ไว้จะดีกว่าทำงานกว่า ข้างที่จะสละหรือจะสลัด
ออกไปทำงานกว่าที่จะพูดว่าได้ให้เป็น ที่ว่าได้ให้เป็นนั้นนะ
คือรู้จักสลัดออกไป ในการได้นั้นนะเป็นการได้ที่ไม่ได้เอา
อะไรมา แต่เขาฟังไม่ถูก ผมก็ถูกหาว่าبابอในคำพูดชนิดนี้
อยู่เสมอ เพราะเขาฟังไม่ถูก เขาก็ว่าผมพูดภาษาอะไรก็ไม่รู้
ก็พยายามพูดภาษาธรรมดาที่สุดแล้ว ให้รู้จักสิ่งหนึ่งซึ่ง
มันซ่อนอยู่หรือมันแฝงอยู่ในคำเหล่านั้น มันกลายเป็นภาษา
คนละชั้นอย่างที่เรียกว่า ‘ภาษาคน ภาษาธรรม’ แต่มันค่อยๆ
เขยิบมาทีละนิดๆ ไม่ถึงกับหันหลังให้กันเสียทีเดียว

ไปนึกถึงเรื่องเด็กเมื่อตะกี้นี้ พอเอาดอกไม้ไว้ดมเอง
กับเอาให้คนอื่นเสียบอันไหนสบายกว่า มันก็ไม่ไกลกันนักกับ
ความรู้สึกของคนธรรมดาที่อาจจะรู้สึกได้ โดยไม่ต้องอาศัย
ธรรมะชั้นลึกซึ้ง ชั้นสูงสุด แต่มันก็เป็นไปในทางฝ่ายของ
ธรรมะชั้นสูงสุด ถ้าเผชิญเด็กคนไหนมันไม่ได้คิดว่าจะให้โดย
วิธีอย่างนี้ แต่เผชิญมันได้ให้ไป ไอ้เด็กบางคนมันเผชิญได้ให้
ดอกไม้มันไปแก่เพื่อน แล้วมันมาเกิดความรู้สึกอย่างนี้ได้อยู่ได้
นี่นะมันรู้ธรรมะข้อนี้โดยบังเอิญโดยไม่เจตนา โดยไม่รู้สีกตัว
มันก็เป็นเด็กที่เข้าถึงธรรมะพรวดเดียวลึกกว่าเด็กอีกตั้งร้อย
ตั้งพัน ตั้งหมื่น ตั้งแสน หรือกว่าคนใดๆ หัวหงอกแล้วตั้งหมื่น
ตั้งพัน ตั้งแสน ซึ่งไม่เคยมีความรู้สึกอย่างนี้

ได้อยู่ที่ละ พระอยู่ที่จริง

ไอ้เรื่องได้เรื่องเสียเรื่องอะไรนี้ระวังให้ดี จะได้เป็นพระที่ดี ‘ได้อยู่ที่ละ พระอยู่ที่จริง’ อย่าเป็นพระทำการค้าไปใช้วาจาพูดประจบประแจงให้เขาให้ หรือว่าทำสิ่งของขึ้นแลกเปลี่ยน เพื่อให้เขาให้ เมื่อความต้องการของเขามีมากกว่า เขาก็ตอบแทนไอ้สิ่งนี้มากกว่าที่เราลงทุน อย่างนี้ไม่ใช่เรื่องให้ ไม่ใช่เรื่องสละ ไม่ใช่เรื่องทำให้หมดไปซึ่งตัวกูของกู ไม่ควรจะอยู่ที่นี้ ขอเชิญไปอยู่ที่อื่น ถ้าอยากจะทำอยู่ที่นี้ก็เหมือนกับที่พูดมาหลายครั้งหลายหน หลายสิบครั้งหลายสิบหน ‘กินข้าวจานแฉะ อาบน้ำในคู เป็นอยู่เหมือนตายแล้ว’ ทำงานไม่เพื่อตัวกูของกูแต่ประการใด ‘ทำงานให้ความว่าง’ ผมเป็นผู้รับคำตัวเอง ว่าพูดบ้าง บอๆ อะไรไม่รู้ ‘ทำงานด้วยจิตว่าง ยกผลงานให้ความว่าง กินอาหารของความว่าง เป็นอยู่เหมือนกับตายแล้ว’

นั่นมันเป็นเครื่องทดสอบที่ดี ในประโยคสั้นๆ ที่ว่าความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อจะให้สบายกว่าความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อจะเอา ไปปรับปรุงให้มันเข้ารูปอย่างนี้ มันก็เลยเข้าสู่จุดเข้าเซ็ดกันหมดไปเลย

อย่ามีไอ้เครื่องประดับประดา
ชนิดที่เป็นเหยื่อของกิเลส เป็นเหยื่อของวัตถุ
อย่าให้มันมีตามกฎที่อยู่ที่ แล้วมันจะประจานตัวเอง
ถึงความไม่เป็นพระ ไม่เป็นบรรพชิต
ถ้าจะมีอะไรก็ให้มันมีอะไรก็ไปในทางที่แสดง
ความเป็นพระ เป็นบรรพชิต
หรือไม่มีอะไรก็ยิ่งดี

ความเป็นอยู่

เป็นเกลอกับวัตถุ - เป็นเกลอกับธรรมชาติ

กินข้าวจานแมวนั้นมันสบายกว่ากินสำหรับคับค้อน
อาบน้ำในคูมันดีกว่าอาบน้ำในห้องน้ำที่กำลังคิดจะ
สร้างจะทำกันอยู่ ด้วยความฟุ้งเฟ้อ นี้อยู่อย่างไม่มีตัวฉันทนะ
ที่คนอื่นเขาเห็นว่ามันเป็นเรื่องเหนียวเปลา่ๆ ไอ้การคิดแบบ
นี้ มันดีที่สุด สบายที่สุด

อยู่โคนไม้สบายกว่าอยู่ในกุฏิ หรือกระท่อม อยู่โคน
ไม่ตามแบบพระพุทธเจ้าท่านสอน หรือท่านขอรับรอง เราก็
ตกลงกันในวันบวชอุปสมบท ที่บอกอนุศาสน์นี้ มันก็เป็น
เรื่องที่ไม่ใช่เล็กน้อย อยู่โคนไม้มันสบายกว่าอยู่ในกุฏิเล็กๆ
แม้อยู่ในกุฏิเล็กๆ มันก็สบายกว่าอยู่ในตึกปราสาทหรือวิมาน
ในเมืองเทวดา ถ้าไม่อย่างนั้นพระพุทธเจ้าก็จะสอนในวันบวช
ว่าพยายามไปอยู่ในวิมานอยู่ปราสาท จงพยายามๆ อยู่ใน
วิมานปราสาทแทนที่จะว่าอยู่โคนไม้

นั่นโคนไม้ นั่นที่สังกัด จงใช้มันให้เป็นประโยชน์ อย่า

ต้องเป็นผู้เสียใจในภายหลัง ให้พยายามอยู่นอกกฎีกันบ้าง
ผมรู้สึกว่ายังอยู่ในกฎีกันมากเกินไป

ที่เห็นๆ อยู่นี้ เตียวจะหาว่าผมเอาเปรียบหรือโกหก
เพราะว่าเตียวนี้ผมมันแก่ มันเอาแต่อยู่ในกฎีกันมากเกินไป
ถ้าเอากันว่าอยู่ที่สวนโมกข์ที่พุมเรียงแล้วก็ เอาอย่างนั้น
แหละ ผมไม่ได้อยู่ในกฎีกันเหมือนกับที่เตียวนี้ หัวค้ำก็ไม่ได้อยู่
ในกฎีกัน ไก่ขันก็ไม่ได้อยู่ในกฎีกัน มันก็อยู่ตามข้างนอก เพื่อชิม
รสข้างนอก

เดินไปเดินมาจนทางลึกลับเหมือนกับเป็นรถไฟมาชุด
เพราะมันไม่ได้เดินไปไกลๆ มันเดินไปเดินมา มันมืด มัน
เดินไปไกลไม่ได้ มันก็เดินไปเดินมา เพื่อคิดเพื่อนึกเพื่ออะไร
ไป เดินคิดนั้นดีกว่านอนคิด เลิกเข้าใจผิดสักที ใ้นอนก่าย
หน้าผากคิดนั้นนะมันคิดออกเหมือนกัน แต่มันคิดออกไปใน
ทางใช้ไม่ได้ทั้งนั้นแหละ ถ้าไปนั่งตรงโคนไม้ ไปเดินตามที่
โล่งที่แจ้ง เดินคิดนะ คิดออกถูกต้องกว่า คิดอะไรก็ตาม คุณ
จะคิดอะไรก็ตาม คิดเรื่องโลกๆ ก็ได้มันถูกต้องกว่าที่จะไป
นอนในที่นอน แล้วนอนคิด โดยเฉพาะนอนคิดเมื่อฝัน เมื่อ
กำลังจะเคลิ้มๆ นะยังคิดฟุ้งใหญ่ คิดออกวิเศษเลย พอตื่น

ขึ้นมา พอลุกขึ้นมา ‘อ้าว, ผิดหมด’ ความคิดนั้นมันผิดหมด
ความคิดที่คิดได้เหมือนอนคิดนะผิด มันเป็นเพราะข้อนี้แหละ
ที่พระพุทธเจ้าท่านว่า **อยู่โคนไม้ คืออยู่กับธรรมชาติ อยู่กับ
ก้อนหิน ก้อนดิน ต้นไม้ เป็นเกลอกับธรรมชาติ** ความคิด
มันไปในทางถูก ถ้าอยู่ในกฎกับที่นอนอ่อนนุ่มหรือว่าห้อง
หับอันอบอุ่นอะไรนี้ ความคิดมันไปทางอื่น และส่วนมากก็
ไหลไปในทางเอาทางได้ ทางเอา จะเอา จะได้ แล้วก็ไหลไป
ในเรื่องวัตถุ เรื่องกามารมณ์ เรื่องวัตถุ

เมื่อยังหนุ่มๆ อยู่ ยังแข็งแรงอยู่ ยังสู้อะไรได้นี้ ก็
พยายามเข้มแข็งในการที่จะเป็นเกลอกับธรรมชาติ แล้ว
พยายามทำในจิตเหมือนกับว่าไม่มีที่อยู่ ไม่มีที่อยู่หรือไม่มี
การอยู่ ก็จะดีมาก

‘ไม่มีอะไร’ สบายกว่า ‘มีอะไร’

เพราะฉะนั้น **อย่ามีไอ้เครื่องประดับประดับตาชนิดที่
เป็นเหยื่อของกิเลส เป็นเหยื่อของวัตถุ** อย่าให้มันมีตาม
กฎที่อยู่ แล้วมันจะประจานตัวเองถึงความไม่เป็นพระ
ไม่เป็นบรรพชิต ถ้าจะมีอะไรก็ให้มันมีอะไรก็ไปในทางที่

แสดงความเป็นพระ เป็นบรรพชิต หรือไม่มีอะไรก็ยิ่งดี โดยเฉพาะที่อยู่ในๆ เข้าไป ลึกๆ เข้าไปนั่นมันเป็นการรับ เป็นการประกาศตัวเองว่าจะอยู่อย่างผู้สงบ แล้วให้มันสงบ แล้วก็รู้สึกธรรมชาติที่กำลังพูดนี้ด้วย คือไม่มีอะไรสบาย กว่ามีอะไร

คุณไปคิดดู ‘ไม่มีอะไรนั่นแหละสบายกว่ามีอะไร ในเมื่อทำทางจิตไม่ได้ก็ทำทางกายนี้ไปก่อน’ คือไม่มีทางกายไปก่อน ต่อสู้บังคับให้ไม่มีทางกายไปก่อน จนกว่ามันจะชนะได้ แล้วก็เข้าไปในทางจิต คือมีเหมือนกับไม่มี แม้จะไปอยู่ปราสาทวิมานอะไร ตอนหลังมันก็เหมือนกับอยู่โคนไม้ เหมือนกับอยู่กลางดินได้เหมือนกัน แต่แรกๆ นี้อย่าเพิ่ง มันทำมันยาก เพราะตอนแรกๆ นี้จะต้องศึกษาจะต้องฝึกฝน จะต้องต่อสู้กับไอที่ไม่มีนี่กันเสียก่อน

ไอเรื่องวินัยมันช่วยได้ สิกขาบท วินัย มันจึงเป็นเรื่อง บุปผภาค เป็นเรื่องเบื้องต้น หรือเป็นในขั้นเตรียม เตรียม เพื่อให้เคร่ง เพื่อให้ไม่มี เพื่อที่จะให้ช่วยให้ไม่มีในทางภายนอก ทางวัตถุ ทางระเบียบวินัย กว่าที่จะไปถึงขั้นธรรมะ ซึ่งเป็นเรื่องทางจิตใจ ทางวัตถุจะมีหรือไม่มีก็ไม่ค่อยสำคัญนัก

การทำงาน

ด้วยจิตวุ่น - ด้วยจิตว่าง

รวมความแล้วอย่ามีอะไรเป็นตัวเรา เป็นของเรา
อย่าทำอะไรเพื่อเป็นตัวเรา เพื่อเป็นของเรา อย่าได้ทำอะไร
มาเป็นตัวเราเป็นของเรา นั่นนะมันจึงจะมีเหงื่อออกมาล้าง
ตัวกูของกูอยู่เรื่อยไป

อย่ามีอะไรเป็นตัวเราของเรา, อย่าได้ทำอะไรมาเป็น
ตัวเราของเรา, อย่าทำอะไรเพื่อตัวเราของเรา

คุณก็ทำไปเถอะไอ้เหงื่อนี้มันจะล้าง ล้างตัวกู ล้าง
ของกูนี้เรื่อยไปเลย ถ้าทำอย่างอื่น มันเพิ่ม มันเพิ่มตัวกูของ
กู มันจะยุ่งกันใหญ่ ผลสุดท้ายมันจะพ่ายแพ้ มันจะพ่ายแพ้
ทางธรรมะ

ที่นี้การทำงานทำไปได้ตามเดิม แต่จิตใจต้องเปลี่ยนรูป
ไปในทางที่ว่ามันดีขึ้นไป ให้มันพิสูจน์ในตัวมันเองได้ว่าไม่ใช่ทำ
เพื่อกู เพื่อของกูอยู่ แล้วก็มากขึ้นๆ ไม่ต้องเปลี่ยนแปลงการ

งานให้ลำบาก และอีกทีหนึ่งก็ใช้ไม่ได้ คือไม่ทำอะไร

ไอ้ที่ไม่ทำอะไรนะมันพูดได้ ได้แต่นั่งหลับตาภาวนา อยู่ทีไหนไม่ไหนตลอดเวลา มันทำได้ แต่มันพิสูจน์ไม่ได้ มัน เป็นเรื่องโง่ชนิดหนึ่งก็ได้ เป็นความเข้าใจผิด คือบางที่ไอ้ ความซี้เกียจ ความเอาเปรียบนั่นเอง ผลักไปให้ไปทำอย่าง นั้น มันจะเอาเหงื่อไหนมาล้างตัวกูของกู คิดดูสิ ที่จะเอาสติ- ปัญญา อริยมรรค มาล้างนั้นยังไกล ยังอยู่เหนือวิสัยของคน ชนิดนี้

ฉะนั้นต้องทำกันเมื่อเคลื่อนไหวอยู่ทุกอิริยาบถ เมื่อ กิน เมื่ออยู่ เมื่อนอน เมื่ออาบ เมื่อถ่าย เมื่ออะไรก็ตามใจ แล้ว อะไรที่มันเป็นช่องให้เห็นแก่ตัวอันนั้นแหละเอาเข้าไป เพื่อให้มันรู้ดี เห็นดำเห็นแดงกันว่าทำเพื่อเห็นแก่ตัวหรือเปล่า

ความซี้เกียจมันก็เห็นแก่ตัวร้อยเปอร์เซ็นต์อยู่ แล้ว ถ้าไม่เห็นแก่ตัวมันก็มีประโยชน์ไปทุกอย่างแหละ ไป เคลื่อนไหวก็มีประโยชน์ทุกอย่าง เดียวนี้เราเลือกสรรและ จัดสรรดีเป็นพิเศษอยู่แล้ว

ขอให้มองให้เห็นข้อนี้บ้างว่า ถ้าจะเสียเหงื่อไปบ้าง แล้วก็ไม่ได้เสียหลายไม่เสียเปล่าจะต้องเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

ไอ้เห็งมันต้องล้างตัวกูของกู ต่อเมื่อเห็นแก่ผู้อื่น

ถ้าทำงานเพื่อลูกเพื่อเมีย เพื่ออย่างนี้ เห็งนี้มันก็ไม่ล้างตัวกูของกูอะไร ไอ้เห็งนั้นมันต้องไม่มีตัวกูไม่มีของกู แล้วมันจึงจะล้างตัวกูของกู แล้วมันจะสบาย จะสนุกในการกระทำนั้นด้วย

ทำงานด้วยจิตวุ่น-ทุกข์, ทำงานด้วยจิตว่าง-สนุก

เมื่อจิตวุ่นด้วยตัวกู การงานมันเป็นทุกข์ เมื่อจิตมันว่าง การงานมันก็เป็นสุขหรือสนุก

งานอย่างเดียวกัน คุณลองไปสังเกตดู ใครมีหน้าทีอะไรทำอยู่อย่างนั้น ‘พอจิตวุ่นไปทางตัวกูของกู มันก็ต้องเป็นทุกข์’ มันน้อยใจ มันเสียใจ มันเศร้ามันอะไรหลายอย่าง ‘พอจิตว่างจากตัวกู ไอ้งานนั้นอีกแหละมันก็สนุก’ เป็นเรื่องสนุกไปได้ และเป็นสุขไปได้ด้วย เพราะมันได้เคลื่อนไหวได้ *exercise* ทั้งร่างกาย ทั้งมันสมอง ทั้งอะไรต่างๆ มันสบาย เหมือนเราเดินเล่นตามสบาย แล้วก็มันภาคภูมิใจในข้อที่ว่า ‘เพื่อผู้อื่น’

ดังนั้นภาวนาไว้ถึงข้อ ‘เพื่อผู้อื่นก่อน’ ก็หมดเลย มัน

จึงจะมีผลอย่างที่ว่านี้ คือว่าจะรู้สึกสบายต่อเมื่อรู้สึกว่าจะไม่เอาหรือจะสละ จิตเมื่อจะให้สบายกว่าจิตเมื่อจะเอา จะรู้จริง จะรู้จักจิตเหล่านี้จริง แล้วก็เข้าใจคำที่ผมพูด แล้วมันก็จะเป็นการทดสอบตัวเองขึ้นมาทันทีว่าไปถึงไหนแล้ว เป็นอิสระแก่ตัวให้มาก ให้ถูกวิธีให้ถูกทาง อย่าไปเป็นทาสของวัตถุ อย่าไปเป็นทาสหรือคล้อยตามบุคคลที่มันโง่

ไอ้เรามันก็มีปัญหาสองอย่างนี้ เดียวก็หลงไปเป็นทาสของวัตถุ ของสวय ของหอมของเอรีตอรอย เดียวก็ไปเป็นทาสของบุคคล ที่เกลี้ยกล่อม ชักจูง ชักชวน ไอ้ความเป็นทาสนี้มันไม่ดีทั้งนั้นแหละ แต่ว่าถ้าเป็นทาสของพระธรรม พระพุทธ พระสงฆ์ ยังดีกว่า ยังดีกว่าเป็นทาสของกิเลส หรือเป็นทาสของมนุษย์ด้วยกันนี้มันไม่ไหนแน่ ไม่ต้องคิดไม่ต้องสงสัย ที่ในที่สุดมันมีอยู่ที่ตรงนี้

‘เป็นทาสกิเลสก็คือเป็นทาสตัวกู เป็นทาสของกู’ เป็นทาสไอ้ความรู้สึกว่าตัวกูว่าของกู คือว่าเป็นทาสของกิเลส กิเลสมันไม่ได้อยู่ที่ไหน อยู่ที่นี่ กิเลสทั้งหมดจะเรียกโดยชื่อว่าอย่างนั้นว่าอย่างนี้ ว่าก็สิบอย่างก็ร้อยอย่างก็ตาม มันมารวมอยู่ที่คำคำเดียวว่า ‘ตัวกูของกู’ ความโลภ ความโกรธ

ความหลง ความเกลียด ความกลัว ความอิจฉาริษยา ความ
อะไรก็ตามมันออกมาจากใจตัวนี้ ออกมาจาก ‘ตัวกูของกู’

**คำว่า ‘ให้’ มันจึงควรสรุปความว่า ‘ให้ตัวกูของกู
ออกไป’** นี้คนชาวบ้านจะฟังไม่ถูก เพราะคำพูดมันมีอยู่สอง
คำ ดิ้นได้อยู่เสมอไป ใจให้ตัวเรา ให้ตัวกูนี้มันต่างกัน

เหมือนกับที่วันก่อนพูดถึงเรื่องตาย ถ้าตายอย่างคน
ประมาทมันก็ไม่ควรตาย ถ้าตายอย่างสุญญตา ตายอย่าง
อนัตตานั้นควรตายอย่างยิ่ง

ที่ว่า ‘ให้ตัวกู’ ถ้าให้แก่กิเลสนั้นอย่าให้เลย อย่า
ให้เป็นอันขาด พระพุทธรูปหรือธรรมภาสิตอะไรที่
อตตานิ น ทเทยโยโปโส แปลว่า เป็นลูกผู้ชาย เป็นบุรุษ
ไม่ควรให้ซึ่งตน นั้นนะหมายถึงให้แก่กิเลส ที่เราสละตัว
ตนออกไปเสียนี้ไม่ได้ให้แก่กิเลส อย่างนี้ควรให้ ทำลายตัว
ตนเสีย ให้ตัวตนออกไปเสีย เพื่อจะได้หมดตัวตน ระวังให้ดี
พระพุทธรูป หรือบาลีอะไรก็ตาม ถ้าเข้าใจผิดแล้ว มัน
ผิดกันใหญ่เลย ซึ่งถ้าพูดว่าให้ตนเสียนี้ ให้ตัวตนของตน ตัว
กูของกูหมดไปเสีย อย่างนี้มันถูก แต่ถ้าว่าให้ตัวตน ตัวคน
แก่กิเลสไปทำตามอำนาจกิเลส อันนี้มันผิดร้อยเปอร์เซ็นต์

ตรงกันข้าม

ดังนั้นคำที่เขาห้ามไว้ว่า ‘อย่าให้ซึ่งตน’ นั้นนะเขา หมายถึงให้ตัวตนแก่กิเลส ตามแต่กิเลสจะพาไป มันเป็นทาสของกิเลส ที่ต้องให้ตัวตนให้หมดออกไป สละตัวตนออกไป บริจาคตัวตนออกไป ให้แก่ใครก็ไม่รู้ เพราะถ้าไม่รู้ว่าจะให้แก่ใคร ก็คือให้แก่ความว่าง ทำให้มันว่างไป

‘บริจาคตัวตน’ อย่างนี้มันควรบริจาค เพื่อว่ามันจะได้หมดตัวตนกันเสียที ระวังอย่าไปเพิ่มมันเข้า อย่าไปปลุกฝังมันเข้า อย่าไปรดน้ำพรวนดินมันเข้า โดยวิธีที่จะ ‘หาความสุขจากการให้ออกไป ไม่หาความสุขจากการเอาเข้ามา’ ให้สมกับความหมายของคำว่า ‘โมกข์ๆ’

คำว่า ‘โมกข์’ นี้มันแปลว่าออกไป ไม่ใช่เข้ามา สอนโมกขพลาราม ป่าไม้เป็นกำลังแก่ความออกไป แก่โมกษะคือว่าออกไป นั่นมีความหมายถึงการออกไป หรืออะไรก็ตามที่มันมีอยู่ในสายตา จัดหรือกระทำให้มันส่งเสริมในทางออกไปๆ กระทั่งว่าอยู่ในกรงก็มันไม่เป็นกรง กระทั่งว่ากินก็เหมือนกับไม่กิน กระทั่งว่าได้ก็เหมือนกับไม่ได้ แม้อยู่ในภาวะที่เขาเรียกกันว่าเอา ก็เหมือนกับ

ไม่ได้เอา หรือไม่เอาจริงๆ

ดังนั้นวิธีที่ง่ายที่สุด ที่ปลอดภัยที่สุด ดีที่สุดสำหรับคุณที่ไม่ต้องคิดอะไรมากคือว่า อย่าเอาเข้ามาเพื่อตัว อย่าทำเพื่อตัว อย่าเพื่อตัวกูของกู เป็นอยู่เหมือนกับตายแล้วนั่นแหละ วิธีที่ปลอดภัยที่สุดคือไม่มีตัวกูเสียแล้ว นิพพานเสียก่อนตาย นิพพานคือตายเสียก่อนตาย หัดตายเสียก่อนตาย ไม่มีตัวฉันเสียแล้ว

ถ้ามันไม่ได้ คือมันไม่ได้เด็ดขาด ก็ให้มันมีเวลาที่ไม่เป็นตัวฉันนั้นนะมากขึ้นๆ ให้เวลาที่มีตัวฉัน ตัวกูนั้นนะให้มันน้อยลงๆ จนแทบเดียวรู้สึก แวบเดียวรู้สึก เกิดตั้งอยู่ไม่ได้ เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป ตั้งอยู่ไม่ได้ มันว่างจากตัวฉันอยู่เรื่อยๆ ไป มันก็ไม่มีโอกาสของกิเลส ไม่มีที่ตั้งที่อาศัยของกิเลส ทิฐิ มานะ ความอวดดี ความดีอีร้น ความอะไรมันก็ไม่มีการตั้ง ไม่มีที่เกิด

หากरणก็ทำลายความเห็นแก่ตัว

ฉะนั้นเร่เข้าไปหากरणงานชนิดที่ทำลายความเห็นแก่ตัว หลีกห่างจากงานชนิดที่ว่าเพิ่มความเห็นแก่ตัว ไม่เท่าไรก็จะเกิดความสูงในทางจิตใจ สูงถึงระดับที่ว่า ความรู้สึก

เมื่อจะให้นั้นสบายกว่าความรู้สึกเมื่อจะเอา นี่ก็เป็นเหมือน
ปรอท หรือเข็มวัด หรืออะไรอันหนึ่ง ที่จะต้องมีไว้ให้ทุกคน
จงวัดดู ทดสอบดู อย่างบึ้งเบ็งๆ วันหนึ่งๆ ไปด้วยความพอดี
ด้วยความสะอาด ด้วยความคิดว่า ‘โอ้, ฎฎกหมดแล้ว ไม่ผิด
เลย’ นั่นแหละคือความฉิบหาย ฉิบหายอย่างยิ่ง คือมันไหล
แกลงไปแกลงมาๆ แล้วแกลงไปในทางที่มันไหลออกไปจาก
จุดหมายปลายทางโดยไม่รู้สึกรู้สีกี่ได้

สำราญระวัง อย่าไปมัวหัวเราะอยู่ อย่าไปพูดมากอยู่
มีสติสัมปชัญญะให้มากอยู่เรื่อย พอหัวเราะ พอพูดพล่าม นั่น
คือไม่มีสติสัมปชัญญะ คุณดูให้ดีๆ สังเกตให้ดีๆ เมื่อไรมีการ
พูดพล่าม เมื่อไรมีการหัวเราะร่วน เมื่อนั้นหาสติสัมปชัญญะ
ไม่ได้ ให้นิ่งเงียบ เหมือนไดนาโมล้านโวลต์นั้นละ มันเงียบถ้า
ไปถูกเข้ามันเป็นจุ่มไปเลย ต้องอบรมจิตในลักษณะอย่างนั้น
แล้วจึงจะสู้กันกับกิเลสได้

เป็นอยู่ชนิดที่เราทำท่ายกิเลส ไม่ใช่กิเลสทำท่ายเรา
ถ้าพูดโดยไม่สมมติ พูดอย่างภาษาธรรมะก็ว่า ให้สติปัญญา
ให้โพธิมันทำท่ายกิเลส อย่าให้กิเลสมันทำท่ายโพธิ

กิเลสมันก็เป็นความรู้ โพธิก็เป็นความรู้ กิเลสเป็น

ความรู้ชนิดหนึ่งเป็นไปทางตัวกูของกู โปธิก็เป็นความรู้ชนิดหนึ่งไม่มีตัวกูไม่มีของกู ให้โปธิมันเหยียหยันกิเลส อย่าให้กิเลสมันเหยียหยันโปธิ ทีนี้มันเปลอเสียเรื่อย กิเลสมันก็เหยียหยันโปธิเรื่อยไป

นี่ก็คือธรรมะปาฏิโมกข์ ทุกวันธรรมสวนะ เจ็ดวันครั้ง แปดวันครั้ง เพื่อซ่อม หรือย้ำไ้ความรู้สึก หรือความรู้ที่แล้วๆ มาอยู่เสมอ แล้วก็เพื่อขยายความบางอย่างออกไปให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่รวมแล้วไม่มีเรื่องอะไรนอกจากเรื่องตัวกูของกูเรื่องเดียว เพื่อว่าจะได้มีความก้าวหน้าในทางจิตใจ ไปสู่ความว่างจากตัวกูของกู คือมีร่างกายมีชีวิตมีจิตใจนึกคิดได้ แต่ไม่เจืออยู่ด้วยความหมายมั่นว่าเป็นตัวกูของกู ก็อยู่ด้วยแสงสว่างของโปธิ ของปัญญา ของสุญญตา ของอนัตตา ไม่มีความทุกข์เลย นั้นจะรำคาญหรือไม่รำคาญก็ไปคิดดู พุดเรื่องเดียวซ้ำๆ ซากๆ พุดแล้วพุดอีกหลายๆ แขนง แยกแขนงออกไปในข้อปลีกย่อย แล้วอย่าเปลอสิมไปเสียว่าพุดอย่างเดียว พุดอย่างเดียวทุกตัวอักษร

อย่างเปิดจากเสียงฟังอย่างนี้ ฟังหลายๆ หนก็ยังดีกว่าฟังคนเดียว ไปคิดดู แม้จะเปิดจานเสียงแผ่นเดียวฟัง

ขอให้ฟังกันหลายสิบหนได้ยิ่งเป็นการดี เต็มนี้มันก็ไม่ถึงกับเปิดจานเสียงฟัง มันพูดให้เข้าใจคือหน้าไปบางส่วน บางแขนงอยู่เรื่อย แต่อย่างนั้นผมก็ยังยืนยันว่า เปิดเทปฟังหรือเปิดจานเสียงฟังเรื่องเดียวนั้นนะ ฟังหลายๆ หนก็ยังดี ดีกว่าฟังเพียงหนสองหน อยู่ที่ความประจวบเหมาะของความรู้สึก วันหนึ่งคืนหนึ่งมันไม่เหมือนกัน บางวันอ่านหนังสือมีรสมีชาติ บางวันเหลว นี่การฟังก็เหมือนกันบางวันมีรสมีชาติ บางวันก็เหลว ก็ฟังซ้ำๆ ซากๆ เพื่อจะมีโอกาสอันหนึ่งที่มันดื่มด่ำในจิตใจ เข้าใจได้ดี ลึกซึ้งได้ผล นี่ที่เรียกว่าธรรมะปาฏิโมกข์ ยังน่าฟังกว่าไอ้สวดปาฏิโมกข์ ซ้ำกันทุกตัวอักษร ทุกๆ วันอุโบสถ ก็ยังทนฟังได้ ทนทำได้ รักษาไว้ได้เป็นการดี ฟังปาฏิโมกข์ทุกวันปาฏิโมกข์ ที่นี้ได้ฟังธรรมะปาฏิโมกข์แบบนี้ มันก็เหมือนกัน ดังนั้นควรจะฟังได้ เพื่อให้มันเบิกบานออกไป ทีละนิด ทีละหน่อย เอาละ, พอกันที.

ทำงานเหงื่อออกมากก็เพื่อว่า
ล้างตัวกูของกูให้มันหลุดออกไป

E-Book

YouTube

สมาชิกรายปี

สบายเมื่อให้ หรือ สบายเมื่อเอา
ให้อย่างบริสุทธิ์ หรือ ให้อย่างลงทุน
ฯลฯ

BA

ธรรมะใกล้มือ

ISBN 978-616-7574-83-7

สมทบการผลิต ๑๐ บาท